

надежди за бжднината ни се виждаха суетни и безсмислени. Щомъ толкова е слаба стената, която ни е дѣлила отъ смъртѣта, щомъ всѣки ненадеенъ вѣтъръ е могълъ да я духне и лесно събори, то какъвъ смисълъ може да има, ако нѣкой отново я изгради? Не е ли по-добре тамъ — отвждъ въ царството на сѣнкитѣ и вѣчния миръ? Тия мисли се виеха въ нашитѣ главитѣ, като вървѣхме.

Ненадейно долу край рѣката видѣхме две-три български семейства да бѣгатъ по дѣсния брѣгъ на горе съ три добре натоварени коне. Турцитѣ облешиха очи. За мигъ тѣ измѣриха бѣжанцитѣ и се увѣриха, че не могатъ да бждатъ опасенъ противникъ. Три добре натоварени коне — струваха си труда. Веднага забравиха и насъ и черкезитѣ.

Тѣ ни изоставиха и полетѣха на долу: — хищници — надушили сладка стрѣвъ. Затичаха се съ насочени пушки да стигнатъ жертвитѣ, доде не имъ сж утекли. Бързо се отдалечаваха и смаляваха въ простора. Нито се обърнаха да ни видятъ — вървимъ ли следъ тѣхъ.

Но ние не се израдвахме на това избавление. Най-напредъ се спрѣхме и поколебахме. Следъ това се обърнахме и тръгнахме назадъ. Не бѣхме се много отдалечили. Следъ нѣколко минути стигнахме лобното мѣсто. Тате, въ своята предсмъртна агония, тръшкалъ се и се търкалялъ. Утжпкалъ снѣга на голѣмо разстояние и го окървавилъ. Като го доближихме, нечакано той разшири очи, обгърна ни съ погледъ и. изохка :

— Милитѣ ми дечица! Кой ще ви гледа отсега, кой ще ви се радва!

Мама и баба се наведоха надъ него. Издигнаха го да седне. Той дишаше дълбоко.

— Какво стана, Коле, съ тебе? — отрони мама съ плачъ.

— Какво стана, синко? — каза баба въ сухо ридание.

— Съ мене е свършено, — едва изрече тате: — чернѣе ми се предъ очитѣ. Бързо иде края. Тука не можете да ме погребете.